

POROČILA**Novi doktorji znanosti s področja geografije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani****Mitja Bricelj:****Geografske zasnove za upravljanje z vodnimi viri Slovenije**
Geographical concept for water resources management of Slovenia*Doktorska disertacija:* Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2007, 121 strani*Mentor:* dr. Dušan Plut*Zagovor:* 18. 1. 2008*Avtorjev naslov:* Pot na Breje 6, 1000 Ljubljana, Slovenija*E-pošta:* mitja.bricelj@siol.net

Izvleček: Geografske značilnosti Slovenije določa stik štirih regij – Alp, Sredozemlja, Dinaridov in Panonije. Relief, razporeditev padavin, kamninska podlaga, zakraselost ter gozdnatost v znatni meri oblikujejo vodne režime Slovenije, ki se jim je človek skozi čas različno prilagajal. Upoštevanje hidrogeografskih specifičnosti je ključnega pomena za pripravo programa ukrepov trajnostne rabe vodnih virov. V delu so osvetljeni naravni in družbenogospodarski vidiki rabe vodnih virov na lokalni, čezmejni in regionalni ravni. Na teh ravneh so bili preizkušeni in dopolnjeni modeli partnerstev za sodelovanje javnosti v procesu celovitega upravljanja z vodnimi viri. Ekosistemski pristop v upravljanju se vse bolj uveljavlja za vzpostavitev povezav med procesi upravljanja s porečji in celovitega upravljanja z obalnimi območji – vsi pa temeljijo na aplikaciji regionalnogeografskega pristopa. Na podlagi tovrstnega pristopa je osvetljen hidrogeografski pomen alpsko-kraškega razvodja za trajnostno upravljanje z vodnimi viri v ekoregiji Jadrana in Posavja. Ob uporabi hidrogeografskih vrednotenj so predlagani ekoremediacijski ukrepi za izboljšanje vodnega okolja na krasu, Škocjanskem zatoku, Ljubljani in Muri.

Ključne besede: regionalno-geografski pristop, ekoregija, hidrogeografske značilnosti, načrt upravljanja porečja, celovito upravljanje z obalnimi območji, ekosistemski pristop v upravljanju.

David Bole:**Geografske razsežnosti ekonomske preobrazbe slovenskih mestnih naselij*****The geographical implications of economic transition in Slovene cities****Doktorska disertacija:* Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2008, 307 strani*Mentor:* dr. Dejan Rebernik*Zagovor:* 27. 5. 2008*Avtorjev naslov:* Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Gosposka ulica 13, 1000 Ljubljana, Slovenija*E-pošta:* david.bole@zrc-sazu.si

Izvleček: Glavna teza disertacije je, da je prišlo do pomembnih funkcijskih sprememb v slovenskih mestih, ki se odražajo tudi v spremenjenih prostorskih odnosih. Glavne naloge disertacije so: a) raziskati temeljne ekonomske procese v mestih in njihove značilnosti; b) pojasniti značilnosti slovenskega urbanega sistema z vidika ekonomske preobrazbe in prerazporeditve dejavnosti (makro raven raziskave); c) raziskati

posledice ekonomske preobrazbe na primeru slovenskega mesta (Ljubljane) in na njegov prostorski razvoj (mikro raven raziskave) ter d) ovrednotenje ugotovljenih spremembe z vidika prostorskega načrtovanja. Storitve v urbanem sistemu so absolutno in relativno prevladale nad industrijo, a mala mesta in nekatera srednje velika mesta so povečini še vedno usmerjena v industrijo, kar je posledica intenzivne industrializacije po 2. svetovni vojni. Na primeru Ljubljane ugotavljamo, da potekata dva nasprotujoča si procesa. Prvi povzroča dekoncentracijo ekonomskih aktivnosti, zlasti industrijskih in poslovnih dejavnosti ter drugi, ki zgoščuje določene ekonomske aktivnosti v središču mesta. Proces dekoncentracije je nekoliko močnejši, zato mestna naselja v mestni regiji izgubljajo število delovnih mest v prid ožjega suburbaniziranega območja. Končni rezultat je v večsrediščnosti (policentričnosti) tako v regiji kot v mestu. Nastajajo specializirana sekundarna središča z zgoščitvami delovnih mest, odvisna od lokalnih pogojev in zahtev. Na sektorski ravni gre za večinoma za deindustrializacijo in terciarizacijo, čeprav industrijska dejavnost ostaja pomembna, a v preobraženi obliki (mala fleksibilna podjetja, obrtniki).

Ključne besede: urbana geografija, Slovenija, mesta, preobrazba mest, deindustrializacija, terciarizacija.

Janja Turk

Novi magistri znanosti s področja geografije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani

Roman Rozman:

Geografske zasnove za pripravo lokalnega programa varstva okolja občine Ormož

Geographical concepts for the preparation of the local environmental action plan of Ormož municipality

Magistrsko delo: Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2008, 209 strani

Mentor: dr. Dušan Plut

Zagovor: 7. 4. 2008

Avtorjev naslov: Trnovska vas 51a, 2254 Trnovska vas, Slovenija

E-pošta: rozman_roman@yahoo.com

Izvleček: Lokalni programi varstva okolja so celoviti dokumenti, ki omogočajo lažje načrtovanje in reševanje okoljskih problemov. V nalogi so predstavljene geografske zasnove, ki lahko služijo za pripravo lokalnega programa varstva okolja. Stanje okolja v občini Ormož, ta se je dne 1. 1. 2007 po površini zmanjšala za 33 %, po prebivalstvu pa za 25 %, je dobro. Najbolj problematične okoljske sestavine so vode, prst, zrak, najmanj vegetacija. V zadnjem desetletju je opazen velik napredek pri ravnanju z odpadnimi vodami in odpadki. Velik problem ostaja razpršena poselitev, ki je posledica gradnje iz preteklosti. Problem ostaja tudi nesonaraven način življenja: zanemarjanje javnega prevoza, poraba energije in potrošniški način življenja. Izračun ekoloških sledi je pokazal, da občina Ormož trenutno ni na poti trajnostno sonaravnega razvoja, saj ekološke sledi presegajo sposobnosti bioproduktivne površine v občini. Ekološke sledi so znašale 4,3 gha/prebivalca (SLO – 3,4 gha/prebivalca), medtem ko ekološki primanjkljaj 1,11 gha/prebivalca (SLO – 0,6 gha/prebivalca). Vrednost ekosistemskih storitev v občini znaša približno 26,6 % vrednosti letnega proračuna oziroma vrednost vseh investicij, ki so predvidene na letni ravni. Vrednost okolja se podcenjuje, kar utegne ogroziti prihodnje generacije. Kvalitetno okolje ima namreč neprecenljivo vrednost, ki pa je v družbi obravnavano kot samoumevno vsakdanje dejstvo. V prihodnosti bo treba izvesti čim več ukrepov na področju okolja, da bi se izboljšala kvaliteta življenja in stanje okolja občine Ormož.

Ključne besede: varstvo okolja, prostorski razvoj, ekološke sledi, vrednost ekosistemskih storitev, lokalni program varstva okolja, občina Ormož, Podravje.

Ivo Pirý:**Regionalni razvoj obmejnih območij Slovenije**
Regional development of the border areas of Slovenia*Magistrsko delo:* Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2008, 152 strani*Mentor:* dr. Andrej Černe*Zagovor:* 18. 4. 2008*Avtorjev naslov:* Privoz 18, 1000 Ljubljana, Slovenija*E-pošta:* ivo.piry@gov.si

Izvleček: Naloga obravnava vprašanje funkcije državne meje in razvoja obmejnih območij Slovenije v drugi polovici 20. stoletja, v času, ko je prihajalo do pomembnih sprememb tako v poteku državne meje, ki omejuje slovensko narodno ozemlje, kot tudi v funkciji državne meje. V šestih desetletjih obstoja obmejnih območij ob nespremenjenem poteku mejne črte po letu 1945 smo opredelili šest funkcijsko različnih obdobji, ki so pustila značilne sledove v razvoju obmejnih območij, njihovi fiziognomiji in strukturi, ter vplivale na profil regionalnega razvoja obmejnih območij. Posebna pozornost je posvečena obdobju po osamosvojitvi Republike Slovenije in politiki spodbujanja skladnega regionalnega razvoja ter programom predpristopne pomoči EU, ki so pomembno sooblikovali razvojne poteze obmejnih območij. Državna meja je bistveno spreminjala svojo funkcijo, od povsem obrambne ločnice, do povezovalnega elementa dveh perifernih območij ter nazadnje, do postopnega ukinjanja državne meje. V vsakem od teh funkcijsko različnih obdobji lahko opazujemo specifičen razvojni vzorec v območjih neposredno ob državni meji. Osrednji del naloge je posvečen značilnostim gospodarskega razvoja obmejnih območij v različnih obdobjih. Obmejna območja so bila v preteklosti zaradi svoje periferne lege deležna različnih razvojnih spodbud, s katerimi se je v različnih obdobjih in družbenoekonomskih sistemih skušalo odpravljati razvojni zaostanek v primerjavi z razvitostjo sosednjih mejnih območij. Zaradi intenzivnega usmerjanja investicij v obmejna območja oziroma nekatera njihova središča, so bili razvojni trendi v večini primerov zelu ugodni, vendar je bil razvojni zaostanek tolikšen, da obmejna območja v večjem delu še vedno predstavljajo ciljna območja regionalne politike in instrumentov za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja. V zadnjih petnajstih letih so bila obmejna območja vključena v program Phare čezmejno sodelovanje (*cross-border co-operation* oziroma CBC), v okviru predpristopnih programov EU, zdaj pa sodijo v območje novega Cilja 3 kohezijske politike EU, ki je namenjen hitrejšemu razvoju obmejnih območij ter spodbujanju dobrega sosedstva med mejnimi območji.

Gljučne besede: obmejna območja, državna meja, regionalni razvoj, predpristopni programi.

Boštjan Rogelj:**Geopolitična prihodnost Bosne in Hercegovine**
Geopolitical future of Bosnia and Herzegovina*Magistrsko delo:* Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2008, 169 strani*Mentor:* dr. Jernej Zupančič*Zagovor:* 12. 9. 2008*Avtorjev naslov:* Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, Aškerčeva cesta 2, 1000 Ljubljana, Slovenija*E-pošta:* bostjan.rogelj@ff.uni-lj.si

Izvleček: Kritična geopolitika je nova smer v politični geografiji, ki je z opozarjanjem na problematiko političnosti geopolitičnega mišljenja radikalno spremenila uveljavljeno razumevanje geopolitike. V središču njenega zanimanja so načini, kako različni geografski diskurzi, prakse in perspektive merijo, opisujejo in ocenjujejo svet. Z magistrskim delom želimo preizkusiti in ovrednotiti teoretsko-metodološko uporabnost in vrednost kritične geopolitike. Predmet naše raziskave je geopolitična prihodnost Bosne in Hercegovine. Pri tem bomo izhajali iz teze, da je geopolitika diskurzivna praksa, s pomočjo katere različni akterji prostorizirajo svet. V magistrskem delu želimo ugotoviti, kako prevladujoči geopolitični diskurzi, predstave, prakse in perspektive v Evropski uniji opisujejo in ocenjujejo Bosno in Hercegovino in kako se to odraža v politiki Evropske unije do Bosne in Hercegovine. Skladno s tem bomo poskušali potrditi hipotezo, da bo geopolitična prihodnost Bosne in Hercegovine v veliki meri odvisna od geopolitičnih diskurzov, ki bodo prevladali v Evropski uniji. Magistrsko delo je v grobem razdeljeno v tri dele. Teoretska izhodišča kritične geopolitike so predstavljena v prvem delu. V drugem želimo opozoriti na pomembno vlogo mednarodne skupnosti v Bosni in Hercegovini. Med različnimi organizacijami, ki so bile vključene v povojno obnovo države, namenjamo posebno pozornost Evropski uniji, ki je kmalu po končani vojni postala najvplivnejši mednarodni akter v državi. V tretjem delu so predstavljeni in analizirani pretekli in sedanji geopolitični diskurzi, ki so odločilno vplivali na politiko Evropske unije do Bosne in Hercegovine. Na podlagi omenjene analize bomo lahko identificirali tiste geopolitične diskurze, ki bodo vplivali na geopolitično prihodnost Bosne in Hercegovine.

Ključne besede: kritična geopolitika, geopolitika, Bosna in Hercegovina, Evropska unija.

Brigita Gregorčič:

Površje na srednjepermjskih kamninah v Škofjeloškem hribovju

Landforms on Middle Permian rocks in the Škofjeloško hribovje hill range

Magistrsko delo: Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2008, 149 strani

Mentor: dr. Karel Natek

Zagovor: 30. 10. 2008

Avtorjev naslov: Brigita Gregorčič, Brezovica 28, 8233 Mirna, Slovenija

E-pošta: brigita.gregorcic@guest.arnes.si

Izvleček: V magistrskem delu ugotavljam, v kolikšni meri in na kakšen način lahko razložim odnose med današnjim reliefom in dejavniki, ki so vplivali na razvoj površja v geološki preteklosti do danes. Obravnavano območje srednjepermjskih kamnin grödenske formacije, ki leži v Škofjeloškem hribovju, predstavlja najbolj obsežno sklenjeno območje tovrstnih kamnin v Sloveniji. V delovni hipotezi predpostavljam, da je na obravnavanem območju relief skupaj z razporeditvijo in oblikovanostjo rečnih dolin, slemen, teras in uravnav, pregibov v pobočjih ter s pojavljanjem izvirov, povezan in odvisen predvsem od zrnavosti kamnin, tektonske zgradbe obravnavanega območja, podnebnih sprememb od pliocena dalje in od razlik v osončenosti površja. Ugotavljam, da je obravnavano območje srednjepermjskih klastičnih kamnin zaključena celota, vpeta v večje sisteme v prostoru ter času in hkrati sestavljena iz več manjših sistemov, ki so začetniki vzpostavljanja novega ravnovesja na površju. Na srednjepermjskih kamninah so razvile značilne reliefne oblike, ki so povezane z določenimi geomorfnimi dejavniki in procesi.

Ključne besede: geomorfologija, geomorfološki procesi, reliefne oblike, fluvialni relief, grödenska formacija, Škofjeloško hribovje.

Janja Turk